

СЕКТОРАЛЬНА ГРУПА
ПРИЗНАЧЕНИХ ОРГАНІВ З ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ ЗГІДНО
З ТЕХНІЧНИМ РЕГЛАМЕНТОМ ОБЛАДНАННЯ, ЩО ПРАЦЮЄ ПІД ТИСКОМ

ПКМУ № 27

вул. Василя Стуса, 35/37, Бізнес-центр «Палладінський», офіс 205, м. Київ, 03142,
E-mail Секретаріату info@tecko.com.ua

Роз'яснювальний лист щодо особливостей оцінки відповідності деталей трубопроводів на відповідність Технічному регламенту обладнання, що працює під тиском, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 27

Автор: ТОВ «ТЕСКО»

Затверджено Головою СГ	Папазов В.В.	Дата:	10.11.2021 р.	№ СГ27-005/2021-РЛ Редакція 01
Актуалізовано Головою СГ		Дата:		

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова секторальної групи призначених органів з оцінки відповідності згідно з Технічним регламентом обладнання, що працює під тиском, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 27

В.В. Папазов

« 10 » 11 . 2021 р.

**РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНИЙ ЛИСТ
№ СГ27-005/2021-РЛ від 10.11.2021 р.**

**щодо особливостей оцінки відповідності деталей трубопроводів на відповідність
Технічному регламенту обладнання, що працює під тиском, затвердженим
постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2019 № 27**

1. ОПИС МОЖЛИВИХ ВИПАДКІВ, ЗАСТОСОВНИХ ДО ДЕТАЛЕЙ ТРУБОПРОВОДІВ

1. Опис запиту

1.1 Яким вимогам має відповідати виробник деталей трубопроводів згідно з Технічним регламентом обладнання, що працює під тиском, затвердженим ПКМУ №27 від 16.01.2019 (далі ПКМУ № 27).

Відповідь. Виробники проводять або забезпечують проведення належної процедури оцінки відповідності обладнання, що працює під тиском, або агрегатів, зазначених у пунктах 7 і 8 ПКМУ №27.

Роз'яснення.

Відповідно до пункту 13 ПКМУ №27:

«Для обладнання, що працює під тиском, або агрегатів, зазначених у пунктах 7 і 8 цього Технічного регламенту, виробники складають технічну документацію, зазначену в додатку 3, та проводять або забезпечують проведення належної процедури оцінки відповідності, зазначеної у пунктах 42-49 цього Технічного регламенту.

Якщо відповідність обладнання, що працює під тиском, або агрегатів, зазначених у пунктах 7 і 8 цього Технічного регламенту, відповідним вимогам підтверджена відповідно до процедури, зазначеної в абзаці першому цього пункту, виробники складають декларацію про відповідність і наносять знак відповідності технічним регламентам».

1.2 Чи відносяться деталі трубопроводів до обладнання, що працює під тиском.

Відповідь.

а) Згідно підпункту 16 пункту 3 ПКМУ № 27 трубопроводи відносяться до обладнання, що працює під тиском.

Згідно підпункту 26 пункту 3 ПКМУ № 27 «трубопроводи - це складові частини трубопроводів, призначених для транспортування робочого середовища, коли вони являють собою об'єднану систему, що працює під тиском. Трубопроводами вважаються, зокрема, труби, системи труб, трубопровідна арматура, фітинги, компенсатори, шланги або інші частини, що працюють під тиском; трубчасті теплообмінники для охолодження або нагрівання повітря».

В Директиві 2014/68/EU «'piping' means piping components intended for the transport of fluids, when connected together for integration into a pressure system; piping includes in particular a pipe or system of pipes, tubing, fittings, expansion joints, hoses, or other pressure-bearing components as appropriate; heat exchangers consisting of pipes for the purpose of cooling or heating air shall be considered as piping».

До фітингів слід відносити частини (деталі) трубопроводів, що можуть знаходитись під тиском: відводи (коліна), переходи, трійники, заглушки (денця), штуцери, фланці.

Виходячи з визначення підпункту 26 ПКМУ № 27 окремі частини трубопроводів, такі як труби, системи труб, **трубопровідна арматура** (*неправильний переклад з Директиви - у Директиві **tubing** – трубопровід, дивись вище*), фітинги, компенсатори, шланги, що працюють під тиском не є «трубопроводом». До таких окремих частин трубопроводів, якщо вони виготовляються за національними або гармонізованими стандартами з використанням у якості вихідних напівфабрикатів матеріалів, що виготовляються за національними або гармонізованими стандартами, або схвалених матеріалів, слід застосовувати вимоги як до «**матеріалів**» для виготовлення трубопроводів (або іншого обладнання, що працює під тиском).

До таких частин не відноситься трубопровідна арматура або інші елементи, що мають експлуатаційне призначення та корпус, що працює під тиском.

б) З метою забезпечення послідовного застосування Директиви 2014/68/EU Pressure equipment (PED) розроблено та погоджено Робочою групою «Тиск» (Working Party Guidelines (WPG)) Настанова (Guidelines EN v6.0), що надає практичні рекомендації до виконання положень Директиви 2014/68/EU: <https://cust980373stdlrswewu001.blob.core.windows.net/staticweb/Regulations/Pressure-Equipment/Pressure-Equipment-Directive/en/start.htm>

Переклад витягу Guideline A-09:

«Чи вважаються трубопровідні компоненти, такі як труба або система труб, трубопроводів, фітингів, компенсаторів, шлангів або інших компонентів, що працюють під тиском, трубопроводами, якщо вони розміщуються на ринку як окремі компоненти?»

Окремі компоненти трубопроводів, такі як труба або система труб, трубопроводів, фітинги, сильфони, шланги або інші компоненти, що працюють під тиском не є «трубопроводом».

Однак, може бути окрема труба або система труб для конкретного застосування, що може класифікуватись як "трубопроводи", передбачаючи всі відповідні виробничі операції, такі як згинання, формування, відборткування та термічна обробка були завершені. Деякі компоненти трубопроводів (наприклад, компенсатори, клапани) можуть вважатися приладами, що працюють під тиском (див. Guideline PED A-08).

Примітка: Зверніть увагу на визначення, що стосуються компенсаторів та сильфонів розширення.

Компенсатори - це пристрої, що містять один або кілька сильфонів, що використовуються для поглинання зміни розмірів, такі як ті, що викликані термічним розширенням або стиском трубопроводу, каналу або посудини.

Розширювальний сільфон - це гнучкі елементи компенсаційного з'єднання, що складається з однієї або декількох звивин і торцевих дотичних.

1.3 Оцінка відповідності частин трубопроводів

Згідно п. 44 Додатку 1 до ПКМУ №27 виробник обладнання, що працює під тиском, повинен вживати необхідних заходів для забезпечення відповідності **матеріалів**, що використовуються, вимогам всіх необхідних специфікацій. Зокрема, для всіх матеріалів необхідно отримувати документацію, що укладається виробником матеріалів та засвідчує їх відповідність специфікаціям. Для **матеріалів та частин трубопроводів**, що призначаються для застосування в обладнанні, що працює під тиском, категорій II - IV згідно ПКМУ №27, таке засвідчення має форму **сертифікату контролю відповідного продукту**.

Форма сертифіката контролю відповідного продукту встановлена стандартом ДСТУ EN 10204 (EN 10204, IDT) «Вироби металеві. Види документів». Цей стандарт встановлює поняття «документу контролю, заснованому на особливому контролі». Згідно додатку ZA ДСТУ EN 10204 визначення «документу контролю, заснованому на особливому контролі» та визначення «сертифіката контролю відповідного продукту» згідно Директиви PED 2014/68/EU є ідентичними. Для засвідчення відповідності матеріалу має використовуватись сертифікат типу 3.1 або типу 3.2 згідно ДСТУ EN 10204.

Згідно підпункту 3) пункту 42 ПКМУ №27: «для обладнання, що працює під тиском, віднесеного до **категорій III і IV, оцінювання окремих матеріалів проводить призначений орган**, відповідальний за процедури оцінки відповідності обладнання, що працює під тиском».

Згідно абзацу третього п. 44 Додатку 1 до ПКМУ №27: «якщо **виробник матеріалу** має належну **систему забезпечення якості, сертифіковану компетентним органом**, та матеріали пройшли **особливу оцінку**, сертифікати, видані виробником, вважаються такими, що засвідчують відповідність необхідним вимогам».

Виходячи з вимог абзацу третього п. 44 Додатку 1 до ПКМУ №27 **виробники матеріалів** (в т. ч. деталей трубопроводів, **а також труб**), що мають намір постачати їх для подальшого застосування виробниками обладнання під тиском **мають право**:

- із залученням компетентного органу сертифікувати систему забезпечення якості виготовлення матеріалів, що можуть застосовуватися в обладнанні, що працює під тиском, в сфері виробництва продукції, яку він виробляє;

- надавати разом із продукцією сертифікат контролю продукту типу 3.1 згідно ДСТУ EN 10204.

Наявність сертифікованої системи менеджменту якості згідно вимог стандарту ДСТУ EN ISO 9001 не є достатнім підтвердженням сертифікації виробника матеріалів для застосування у обладнанні, що працює під тиском.

Сертифікат системи забезпечення якості виробника матеріалу повинен містити:

- посилання на компетентний орган, що його видав;
- посилання на національний стандарт на продукцію (стандарт на матеріал або на фітинги для виробників деталей трубопроводів, а також труб), при виробництві якої пройшла сертифікацію система забезпечення якості;

- інформацію щодо відповідності матеріалу вимогам п. 44 Додатку 1 до ПКМУ №27.

Для сертифікації системи забезпечення якості виробник матеріалів, які призначені для використання в обладнанні, що працює під тиском, має продемонструвати забезпечення вимог пп. 28 - 30 Додатку 1 до ПКМУ №27 при виробництві матеріалів, а саме наявність:

- виробничо-технологічної документації з виробництва продукції (технологічних процесів, маршрутних карт, інструкцій);

- технології зварювання, атестованої призначеним органом з оцінки відповідності або визнаною незалежною організацією згідно ДСТУ EN ISO 15614-1;

- персоналу зварювального виробництва, атестованого призначеним органом з оцінки відповідності або визнаною незалежною організацією згідно ДСТУ EN ISO 9606-1 або ДСТУ EN ISO 14732;

- процедур неруйнівного контролю, узгоджених фахівцем III рівня відповідно до ДСТУ EN ISO 9712;

- фахівців з неруйнівного контролю рівня не нижче II згідно ДСТУ EN ISO 9712, сертифікованих призначеним органом з оцінки відповідності або визнаною незалежною організацією.

Виходячи з вимог абзацу другого п. 44 Додатку 1 до Технічного регламенту та схеми ЗА. 1, наведеної в додатку ЗА ДСТУ EN 10204, виробники деталей трубопроводів, що не мають сертифікованої системи забезпечення якості в галузі виробництва матеріалів, мають надавати разом із продукцією сертифікат контролю продукту типу 3.2 згідно ДСТУ EN 10204.

Сертифікат контролю продукту типу 3.2 згідно ДСТУ EN 10204 оформлюється відділом виробничого контролю виробника матеріалу та інспектором призначеного органу з оцінки відповідності або визнаної незалежної організації, що має відповідну сферу акредитації. Замовник продукції має право погоджувати призначений орган з оцінки відповідності або визнану незалежну організацію. При цьому, якщо під час виробництва деталей трубопроводів використовуються процеси зварювання та неруйнівного контролю, виробник повинен також відповідати вимогам пп. 28 - 30 Додатку 1 до ПКМУ №27.

У всіх випадках, вихідні матеріали, які виробник деталей трубопроводів використовує для виробництва у якості напівфабрикатів, повинні мати сертифікати контролю продукції типу 3.1 або типу 3.2 згідно ДСТУ EN 10204 із зазначенням відповідності вимогам п. 44 Додатку 1 до ПКМУ №27.

1.4 Оцінка відповідності трубопровідної арматури

Переклад витягу Guideline A-08:

Згідно з визначенням (див. Пункт 5 статті 2 Директиви, прилади, що працюють під тиском - пристрої з експлуатаційною функцією, що мають корпус, на який діє тиск).

Примітка: підпункт 20 пункту 3 ПКМУ № 27.

Прилади, що працюють під тиском можна приєднати до іншого обладнання, що працює під тиском, наприклад, за допомогою болтів, пайки або зварювання. Прилади, що працюють під тиском, мають певну експлуатаційну функцію (або функції), яка може бути, наприклад, вимірюванням, зміною механічних характеристик потоку рідини, відбирання проб, видаленням осаду або газу. Прилад, що працює під тиском, не обов'язково повинен мати рухомі частини.

Типовими прикладами приладів, що працюють під тиском є: клапани (трубопровідна арматура), регулятори тиску, вимірювальні камери, манометри, скляні манометри, фільтри, компенсатори та колектори.

Наступні приклади не є приладами, що працюють під тиском:

- запобіжний клапан (це запобіжний пристрій);
- кришка, шайба, прокладка, фланець, болт (складові частини обладнання під тиском);
- оглядове скло з його рамами (складові частини обладнання під тиском);
- Y-подібні або подібні фітинги (складові частини трубопроводів).

Згідно п. 42 ПКМУ №27: «Процедури оцінки відповідності, які необхідно застосовувати до обладнання, що працює під тиском, визначаються за категорією, за якою класифікується обладнання відповідно до пунктів 40 і 41 цього Технічного регламенту».

В свою чергу, згідно п. 3 додатку 2 ПКМУ № 27: «Прилади, що працюють під тиском, визначені пунктом 3 Технічного регламенту та зазначені в підпункті 4 пункту 7 Технічного регламенту, класифікуються на основі:

- їх максимально допустимого тиску PS;
- їх місткості (V) або номінального діаметру (DN) у разі потреби;
- групи робочого середовища, для якого вони призначені».